

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"АНАЛІЗ У ГАЛУЗЯХ ВИРОБНИЦТВА
І ПОСЛУГ"**

**для студентів напряму підготовки
6.030509 "Облік і аудит"
денної форми навчання**

Харків. Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015

Затверджено на засіданні кафедри економічного аналізу.
Протокол № 1 від 28.08.2014 р.

Укладач Мішин О. Ю.

P58 Робоча програма навчальної дисципліни "Аналіз у галузях виробництва і послуг" для студентів напряму підготовки 6.030509 "Облік і аудит" денної форми навчання / укл. О. Ю. Мішин. – Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 45 с. (Укр. мов.)

Подано тематичний план навчальної дисципліни, її зміст за модулями і темами, плани лекцій, практичних і семінарських занять, матеріали для закріплення та контролю знань, методики активізації процесу навчання, а також критерії оцінювання знань студентів та професійні компетентності, якими повинен володіти студент після вивчення дисципліни.

Рекомендовано для студентів напряму підготовки 6.030509 "Облік і аудит".

Вступ

Перехід України до ринкової економіки обумовив необхідність здійснення економічного аналізу на підприємствах усіх галузей економіки.

У широкому розумінні економічний аналіз – це мистецтво інтерпретації, оцінки та узагальнення результатів господарської діяльності підприємств. Такі терміни, як "ліквідність", "платоспроможність", "фондоємність", "обсяг роздрібного товарообігу", "сезонність", "ритмічність", "урожайність", "дохідність акцій" широко використовуються у практиці підприємств, установ, організацій. Кожен інвестор, менеджер, бухгалтер чи аналітик повинен мати чітке уявлення про економічний аналіз, його особливості на підприємствах певної галузі виробництва чи послуг для того, щоб ефективно працювати та знаходити резерви підвищення ефективності їх діяльності, спілкуватися у діловому світі.

Нові підходи, напрями, методики економічного аналізу, розширення їх практичного застосування викликають необхідність у підготовці висококваліфікованих спеціалістів-аналітиків, у тому числі і для підприємств роздрібної торгівлі, сільськогосподарських підприємств, комерційних банків, підприємств емітентів цінних паперів та бюджетних установ.

Навчальна дисципліна "Аналіз у галузях виробництва і послуг" є вибірковою навчальною дисципліною та вивчається згідно з навчальним планом підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня "бакалавр" напряму підготовки 6.030509 "Облік і аудит".

Вивчення навчальної дисципліни дає можливість набуття досвіду аналізу діяльності торгових, сільськогосподарських підприємств, банків, бюджетних установ, вироблення навичок самостійної роботи з літературними джерелами, первинною, звітною та обліковою документацією суб'єктів господарювання, поглибленням й розширенням економічних знань.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних, практичних (семінарських). Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час семінарських занять. Також велике значення в процесі вивчення та закріплення знань має самостійна робота студентів.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 0305 "Економіка та підприємництво"	Вибіркова	–
Модулів – 2	Напрямок підготовки 6.030509 "Облік і аудит"	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		4-й	–
Індивідуальне науково-дослідне завдання – відсутнє		Семестр	
Загальна кількість годин – 144		7-й	–
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4; самостійної роботи студента – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		34 год	–
		Практичні, семінарські	
		34 год	–
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		76 год	–
		у тому числі ІНДЗ	
		–	–
Вид контролю			
Диференційований залік			
2 год	–		

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
для денної форми навчання – 89 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення даної навчальної дисципліни є формування теоретичних знань і набуття практичних навичок аналізу діяльності підприємств різних галузей економіки.

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання**:

дослідити теоретичні аспекти організації аналізу в діяльності торгових підприємств, банків, сільськогосподарських підприємств та бюджетних установ;

розглянути практичні аспекти оцінки ефективності аналізу у галузях виробництва і послуг;

вивчити методичне забезпечення аналізу діяльності торгових установ, банків, бюджетних установ та сільськогосподарських підприємств;

розглянути методи і прийоми аналізу діяльності підприємств різних галузей виробництва і послуг.

Об'єктом вивчення навчальної дисципліни є діяльність торгових, сільськогосподарських підприємств, бюджетних організацій та банківських установ, які функціонують як цілісні адаптивні системи.

Предметом вивчення є методи та методики аналізу діяльності підприємств різних галузей виробництва та послуг.

Вивчення даної навчальної дисципліни студент розпочинає, прослухавши більшість навчальних дисциплін гуманітарного та професійного циклів. Теоретико-методологічною базою вивчення цієї дисципліни є такі навчальні дисципліни, як: "Політекономія", "Мікроекономіка", "Макроекономіка", "Організація і методика економічного аналізу", "Статистика", "Бухгалтерський облік", "Бухгалтерський облік і звітність в бюджетних установах", а також виконання тренінгів, міждисциплінарних комплексних курсових робіт.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

особливості діяльності та економічного аналізу підприємств роздрібної торгівлі, сільськогосподарських підприємств, банків, підприємств емітентів цінних паперів та бюджетних установ;

інформаційну базу аналізу залежно від галузевої приналежності підприємства;

теоретичні поняття, категорії, що стосуються діяльності бюджетних та банківських установ, торгових, сільськогосподарських підприємств та підприємств-емітентів цінних паперів;

методичне забезпечення аналізу діяльності підприємств роздрібної торгівлі, підприємств емітентів цінних паперів, сільськогосподарських підприємств, бюджетних установ, банків.

вміти:

узагальнювати та здійснювати критичну оцінку існуючих методів і методик аналізу діяльності підприємств і установ різних галузей виробництва і послуг;

організовувати аналітичну роботу в бюджетних, банківських установах, торгових, сільськогосподарських підприємствах;

організовувати аналітичну роботу в бюджетних, банківських установах, на торгових, сільськогосподарських підприємствах;

здійснювати аналіз трудових ресурсів, основних засобів, фінансування діяльності підприємств і установ різних галузей виробництва та послуг;

здійснювати оцінку ефективності їх діяльності та пошук напрямів її підвищення;

визначати напрями розвитку аналітичних досліджень як підґрунтя для прийняття рішень;

визначати стратегічні напрями розвитку аналітичної роботи на підприємствах та в установах;

планувати аналітичні дослідження в банку;

складати плани асигнувань у бюджетних установах;

обирати та обґрунтовувати стратегії оптових закупівель на підприємствах торгівлі

формувати оптимальну структуру підрозділів підприємства, що здійснюють аналітичні функції;

організовувати взаємодію структурних підрозділів у процесі здійснення аналізу діяльності підприємств;

організовувати проведення аналітичних досліджень;

визначати методи і прийоми аналізу діяльності підприємств;

здійснювати пошук шляхів підсилення матеріальної мотивації аналітиків;

розробляти методичне забезпечення аналізу діяльності торговельних та сільськогосподарських підприємств.

У процесі викладання навчальної дисципліни основна увага приділяється оволодінню студентами професійними компетентностями, що наведені в табл. 2.1. Структуру складових професійних компетентностей та їх формування відповідно до Національної рамки кваліфікацій України наведено в додатку А.

Таблиця 2.1

Професійні компетентності, які отримують студенти після вивчення навчальної дисципліни

Код компетентності	Назва компетентності	Складові компетентності
ОГРіОР* 1	Приймати оптимальні господарські рішення в умовах визначеності, невизначеності, ризику та конфлікту	Визначати оптимальні господарські рішення в умовах невизначеності
		Визначати оптимальні господарські рішення в умовах ризику
		Визначати оптимальні господарські рішення в умовах конфлікту
		Проводити аналіз впливу невизначеності на якість прийняття господарських рішень
ОГРіОР 2	Розробляти ефективні рішення з використанням економіко-математичних методів та моделей	Визначати способи формалізації та реалізації господарських рішень
		Здійснювати обґрунтований вибір економіко-математичних методів та моделей для формування ефективних господарських рішень
		Застосовувати методи експертних оцінок для визначення ступеня ризику
		Здійснювати оцінку абсолютного рівня ризику
		Прогнозувати господарські рішення з урахуванням впливу чинників зовнішнього середовища
		Визначати схильність ОПР до ризику з використанням теорії корисності
ОГРіОР 3	Здійснювати обґрунтування прийняття господарських рішень та їх реалізацію	Ідентифікувати підприємницькі ризики
		Визначати технологію розробки та реалізації господарських рішень
		Визначати інтегральні показники оцінки ризику фінансово-господарської діяльності підприємства
		Здійснювати оцінку ефективності портфелів цінних паперів з урахуванням ризику
		Формувати напрями підвищення ефективності господарських рішень

* Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Аналіз діяльності торгових підприємств та банків

Тема 1. Аналіз діяльності торгових підприємств

Мета, завдання, предмет, об'єкти, методи і прийоми аналізу діяльності торгових підприємств. Особливості економічного аналізу діяльності торгових підприємств. Інформаційне забезпечення аналізу діяльності торгових підприємств.

Аналіз обсягу і динаміки роздрібного товарообігу. Фактори, що впливають на обсяг роздрібного товарообігу. Аналіз структури роздрібного товарообігу. Аналіз швидкості роздрібного товарообігу. Факторний аналіз часу оборотності товарів. Оперативний аналіз роздрібного товарообігу. Аналіз сезонності.

Аналіз споживчого попиту. Аналіз кривих попиту та пропозиції. Досягнення рівноваги між попитом та пропозицією за допомогою цін.

Аналіз комерційного ризику. Вибір раціональної стратегії оптових закупок в умовах невизначеності. Максимінна оцінка за критерієм Вальда. Мінімаксний критерій Севіджа. Критерій Гурвіца. Аналіз норми прибутку.

Аналіз дохідності, рентабельності діяльності торгових підприємств.

Тема 2. Аналіз діяльності банків

Мета, завдання, предмет, об'єкти, методи і прийоми аналізу діяльності банків. Класифікація видів аналізу, що застосовуються в банках. Інформаційне забезпечення аналізу діяльності банків. Організація аналітичної роботи в банках. Банківські нормативи та їх коротка характеристика. Експрес-аналіз активів, зобов'язань і капіталу банку.

Поняття активів та активних операцій банку. Аналіз структури і динаміки активів банку. Аналіз кредитного портфеля банку. Аналіз кредитоспроможності позичальника. Аналіз якості кредитного портфеля та достатності резервів на покриття можливих втрат. Аналіз ефективності та дохідності кредитних операцій банківських установ. Аналіз портфеля цінних паперів банку. Система показників аналізу якості акцій, облігацій. Аналіз операцій банку з векселями. Аналіз дохідності операцій банку з цінними паперами. Аналіз розрахунково-касових та валютних операцій

банку. Аналіз якості платіжного та розрахунково-касового обслуговування контрагентів. Аналіз міжбанківських та внутрішньобанківських операцій банків.

Аналіз структури і динаміки пасивів банку. Аналіз структури капіталу банку. Аналіз структури і динаміки зобов'язань банківських установ. Аналіз депозитної політики банків. Аналіз ефективності формування та використання банківських ресурсів.

Аналіз фінансового стану банків. Аналіз ліквідності банку: показники миттєвої, поточної та короткострокової ліквідності. Аналіз фінансової стійкості банку. Аналіз ділової активності банків.

Аналіз структури і динаміки доходів банку. Аналіз відносних показників дохідності. Аналіз структури і динаміки витрат банків. Аналіз відносних показників витратності. Співставлення показників витратності і дохідності. Аналіз фінансових результатів діяльності банку. Аналіз формування та використання прибутку. Методика розрахунку показників рентабельності доходу та рентабельності роботи банку. Оцінка кредитних, інвестиційних, валютних та процентних ризиків. Оцінка дотримання банками нормативів кредитного ризику.

Змістовий модуль 2. Аналіз діяльності підприємств-емітентів цінних паперів, бюджетних установ та сільськогосподарських підприємств

Тема 3. Аналіз операцій з цінними паперами

Види цінних паперів та зміст емісійної діяльності підприємств. Аналіз фінансового стану підприємств-емітентів на ринку цінних паперів. Аналіз структури акціонерного капіталу. Аналіз дивідендної політики підприємств. Аналіз параметрів акцій. Аналіз параметрів облігацій. Аналіз вексельних операцій.

Тема 4. Аналіз діяльності бюджетних установ

Задачі й основні напрями аналізу фінансово-господарської діяльності бюджетних установ. Інформаційна база аналізу. Бухгалтерський баланс і звітність як система показників, що характеризують фінансово-господарську діяльність бюджетної установи.

Аналіз виконання затвердженого кошторису витрат. Аналіз використання коштів за статтями кошторису витрат. Аналіз співвідношення

касових і фактичних витрат. Аналіз фінансування бюджетної установи. Показники аналізу фінансового стану бюджетної установи.

Аналіз ресурсного забезпечення діяльності бюджетних установ. Аналіз штатів і їхньої структури. Аналіз співвідношення обсягів різних видів робіт і складу виконавців. Аналіз кваліфікаційно-посадового складу працівників бюджетної установи. Аналіз ефективності використання робочого часу працівників бюджетної установи. Аналіз контингенту в вищих навчальних закладах. Аналіз основних засобів в установах охорони здоров'я та закладах освіти. Аналіз ефективності використання навчальних площ. Аналіз матеріально-технічного забезпечення бюджетних установ.

Особливості та методичне забезпечення аналізу функціональної діяльності дошкільних закладів та шкіл, вищих навчальних закладів, медичних установ.

Тема 5. Аналіз діяльності сільськогосподарських підприємств

Особливості сільськогосподарського виробництва. Мета, завдання, предмет, об'єкти, методи і прийоми аналізу діяльності сільськогосподарських підприємств. Джерела інформації для аналізу.

Аналіз фінансового стану господарства. Аналіз платоспроможності сільськогосподарського підприємства. Аналіз стану та ефективності використання оборотних коштів.

Аналіз виробництва продукції рослинництва і тваринництва.

Аналіз використання земельного фонду. Склад, розміри і структура земельного фонду. Аналіз структури посівних площ. Ефективність використання земельного фонду.

Аналіз забезпечення основними фондами і їхнього використання. Склад і структура основних фондів. Аналіз забезпеченості господарства енергетичними ресурсами. Аналіз використання сільськогосподарської техніки. Аналіз фондівіддачі основних фондів.

Аналіз трудових ресурсів. Аналіз забезпеченості сільськогосподарського підприємства робочою силою. Аналіз трудових витрат у господарстві. Факторний аналіз фонду оплати праці.

Аналіз собівартості продукції рослинництва і тваринництва.

Аналіз доходів, витрат та фінансових результатів господарства.

4. Структура навчальної дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни полягає у послідовному і ґрунтовному опрацюванні навчальних модулів. Навчальний модуль – це окремий, відносно самостійний блок дисципліни, який логічно об'єднує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом та взаємозв'язками. Тематичний план даної дисципліни складається з двох змістових модулів (табл. 4.1).

Таблиця 4.1

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	усього	у тому числі					у тому числі							
		лекційні	практичні	лабораторні	проведення підсумкового контролю	Самостійна робота	усього	лекційні	практичні	лабораторні	проведення підсумкового контролю	самостійна робота		
					виконання ІНДЗ	підготовка до занять					виконання ІНДЗ	підготовка до занять		
Змістовий модуль 1. Аналіз діяльності торгових підприємств та банків														
Тема 1. Аналіз діяльності торгових підприємств	32	6	6	–	–	–	20	–	–	–	–	–	–	–
Тема 2. Аналіз діяльності банків	40	10	10	–	–	–	20	–	–	–	–	–	–	–
Разом за змістовним модулем 1	72	16	16	–	–	–	40	–	–	–	–	–	–	–
Змістовний модуль 2. Аналіз діяльності підприємств-емітентів цінних паперів, бюджетних установ та сільськогосподарських підприємств														
Тема 3. Аналіз операцій з цінними паперами	20	4	4	–	–	–	12	–	–	–	–	–	–	–
Тема 4. Аналіз діяльності бюджетних установ	28	8	8	–	–	–	12	–	–	–	–	–	–	–
Тема 5. Аналіз діяльності сільськогосподарських підприємств	24	6	6	–	–	–	12	–	–	–	–	–	–	–
Разом за змістовним модулем 2	72	18	18	–	–	–	36	–	–	–	–	–	–	–
Усього годин за дисципліною	144	34	34				76							

5. Теми та плани семінарських занять

Семінарське заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організовує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів. На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами доповіді та презентації з окреслених питань (табл. 5.1), їх виступи, активність у дискусії, вміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові бали за кожне семінарське заняття виставляються у відповідний журнал. Отримані студентом бали за окремі семінарські заняття враховуються в процесі накопичення підсумкових балів з даної навчальної дисципліни.

Таблиця 5.1

Плани семінарських занять

Назва теми	Програмні питання	Кількість годин	Література
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. Аналіз діяльності торгових підприємств та банків			
Тема 1. Аналіз діяльності торгових підприємств	Семінарське заняття 1.1. Предмет, об'єкти, методи і прийоми аналізу діяльності торгових підприємств. 1.2. Особливості аналізу діяльності торгових підприємств. 1.3. Інформаційне забезпечення аналізу діяльності торгових підприємств. 1.4. Аналіз споживчого попиту. 1.5. Поняття про обсяг і структуру роздрібного товарообігу	2	Основна: [2]. Додаткова: [4 – 6; 12 – 16]
Тема 2. Аналіз діяльності банків	Семінарське заняття 2.1. Інформаційне та методичне забезпечення діяльності банків. 2.2. Поняття про банківські нормативи. 2.3. Класифікація видів аналізу діяльності банків. 2.4. Етапи та показники експрес-аналізу діяльності банків. 2.5. Поняття про банківські активи і пасиви, їх види та методику оцінки. 2.6. Методичне забезпечення аналізу розрахункових, валютних та операцій з цінними паперами банків	2	Основна: [1; 2]. Додаткова: [4; 8; 10 – 12; 14 – 16]

Закінчення табл. 5.1

1	2	3	4
Тема 2. Аналіз діяльності банків	Семінарське заняття 2.1. Інформаційне та методичне забезпечення діяльності банків. 2.2. Поняття про банківські нормативи. 2.3. Класифікація видів аналізу діяльності банків. 2.4. Етапи та показники експрес-аналізу діяльності банків. 2.5. Поняття про банківські активи і пасиви, їх види та методику оцінки. 2.6. Методичне забезпечення аналізу розрахункових, валютних та операцій з цінними паперами	2	Основна: [1; 2]. Додаткова: [4; 8; 10 – 12; 14 –16]
	Семінарське заняття 2.11. Методичне забезпечення коефіцієнтного аналізу фінансового стану банків. 2.12. Методичне забезпечення аналізу доходів, витрат та фінансових результатів діяльності банків. 2.13. Методики аналізу банківських ризиків	2	Основна: [1; 2]. Додаткова: [4; 8; 10 – 12; 14 –16]
Змістовий модуль 2. Аналіз діяльності підприємств-емітентів цінних паперів, бюджетних установ та сільськогосподарських підприємств			
Тема 3. Аналіз операцій з цінними паперами	Семінарське заняття 3.1. інформаційне та методичне забезпечення аналізу діяльності підприємств-емітентів цінних паперів. 3.2. Види цінних паперів. 3.3. Методичне забезпечення аналізу акціонерного капіталу підприємств-емітентів цінних паперів. 3.4. Порівняльна характеристика типів дивідендної політики	2	Основна: [1; 2]. Додаткова: [4 – 6; 9; 12 – 16]
Тема 4. Аналіз діяльності бюджетних установ	Семінарське заняття 4. 1. Види бюджетних установ. 4. 2. Мета, завдання, об'єкти, методичне та інформаційне забезпечення аналізу діяльності бюджетних установ. 4. 3. Поняття про структуру кошторису бюджетної установи за загальним і спеціальним фондами. 4.4. Загальна оцінка використання коштів бюджетними установами. 4.5. Особливості аналізу фінансового стану бюджетних установ	2	Основна: [1; 2]. Додаткова: [5 – 7; 14 – 16]
Тема 5. Аналіз діяльності сільськогосподарських підприємств	Семінарське заняття 5.1. Особливості сільськогосподарського виробництва. 5.2. Інформаційне та методичне забезпечення аналізу діяльності сільськогосподарських підприємств. 5.3. Особливості аналізу фінансового стану господарств	2	Основна: [1; 2]. Додаткова: [4 – 6; 9; 12 – 16]
Усього годин		14	

6. Теми практичних занять

Практичне заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організовує детальний розгляд окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом сформульованих завдань. Тематика практичних завдань представлена в табл. 6.1.

Таблиця 6.1

Перелік тем практичних занять

Назва змістового модуля	Теми практичних занять (за модулями)	Кількість годин	Література
1	2	3	4
<i>Змістовий модуль 1.</i> Аналіз діяльності торгових підприємств та банків	Практичне заняття 1.6. Аналіз обсягу роздрібного товарообігу. 1.7. Аналіз структури товарообігу	2	Основна: [2]. Додаткова: [4 – 6; 12 – 16]
	Практичне заняття 1.8. Аналіз динаміки товарообігу. 1.9. Аналіз швидкості товарообігу. 1.10. Аналіз ритмічності товарообігу	2	Основна: [2]. Додаткова: [4 – 6; 12 – 16]
	Практичне заняття 2.7. Аналіз кредитоспроможності позичальників. 2.8. Аналіз кредитних та розрахункових операцій банків	2	Основна: [1; 2] Додаткова: [4; 8; 10 – 12; 14 – 16]
	Практичне заняття 2.9. Аналіз депозитних операцій банку. 2.10. Аналіз структури і динаміки банківського капіталу	2	Основна: [1; 2] Додаткова: [4; 8; 10 – 12; 14 – 16]
	Практичне заняття 2.14. Оцінка ліквідності та ділової активності банку. 2.15. Аналіз структури і динаміки доходів і витрат банків	1	Основна: [1; 2] Додаткова: [4, 8; 10 – 12; 14 – 16]
	<i>Колоквіум за змістовим модулем 1</i>		1

Закінчення табл. 6.1

1	2	3	4
Змістовий модуль 2. Аналіз діяльності підприємств-емітентів цінних паперів, бюджетних установ та сільськогосподарських підприємств	Практичне заняття 3.5. Експрес-аналіз фінансового стану підприємств-емітентів цінних паперів. 3.6. Аналіз параметрів акцій, облігацій та векселів	2	Основна: [1; 2]. Додаткова: [4 – 6; 9; 12 – 16]
	Практичне заняття 4.6. Аналіз структури і динаміки балансу бюджетної установи. 4.7. Аналіз показників ліквідності бюджетної установи	2	Основна: [1; 2]. Додаткова: [5 – 7; 14 – 16]
	Практичне заняття 4.8. Аналіз ресурсного забезпечення установ освіти. 4.9. Аналіз ресурсного забезпечення установ охорони здоров'я	2	Основна: [1; 2]. Додаткова: [5 – 7; 14 – 16]
	Практичне заняття 4.10. Аналіз виконання річного плану обсягу діяльності дошкільних та середніх загальноосвітніх закладів. 4.11. Аналіз виконання плану обсягу функціональної діяльності лікарень	2	Основна: [1; 2]. Додаткова: [5 – 7; 14 – 16]
	Практичне заняття 5.4. Факторний аналіз валового збору продукції рослинництва та узагальнення резервів зростання її виробництва. 5.5. Факторний аналіз виходу продукції тваринництва та узагальнення резервів його зростання	2	Основна: [1; 2]. Додаткова: [4 – 6; 9; 12 – 16]
	Практичне заняття 5.6. Аналіз розміру і структури та використання земельного фонду. 5.7. Аналіз ефективності використання основних засобів сільгоспвиробників. 5.8. Аналіз ефективності використання трудових ресурсів	2	Основна: [1; 2]. Додаткова: [4 – 6; 9; 12 – 16]
	Практичне заняття 5.9. Аналіз собівартості сільськогосподарської продукції. 5.10. Аналіз показників рентабельності сільськогосподарського виробництва	1	Основна: [1; 2]. Додаткова: [4 – 7; 9]
	Колоквіум за змістовим модулем 2	1	
Разом годин за змістовими модулями		24	

6.1. Приклади типових практичних завдань за темами

Змістовий модуль 1.

Аналіз діяльності торгових підприємств та банків

Тема 1. Аналіз діяльності торгових підприємств

Рівень 1 (стереотипне).

Здійснити оцінку динаміки товарообігу в довгостроковому періоді визначивши його базисні, ланцюгові та середньорічні темпи зростання. Вихідні дані наведені в табл. 6.2.

Таблиця 6.2

Аналіз динаміки загального обсягу товарообігу

Показники	Рік				
	2010	2011	2012	2013	2014
Обсяг товарообігу, тис. грн	2 780	2 560	3 230	3 550	4 540
Базові темпи зростання, %	-	?	?	?	?
Ланцюгові темпи зростання, %	-	?	?	?	?

Рівень 2 (діагностичне).

Визначити вплив зміни факторів на обсяг роздрібного товарообігу методом ланцюгових підстановок та інтегральним методом (табл. 6.3). Зробити висновок.

Таблиця 6.3

Вихідні дані для факторного аналізу роздрібного товарообігу

Показники	План	Факт	Абсолютне відхилення
Навантаження на 1м ² торгової площі, тис. грн	50	60	?
Площа торгового залу, м ²	12	10	?
Обсяг роздрібного товарообігу, тис. грн	?	?	?

Рівень 3 (евристичне).

Визначити вплив на обсяг товарообігу таких факторів: середньорічної чисельності персоналу; кількості відпрацьованих днів одним торговим працівником за рік; середньої тривалості робочого дня, середньорічного, середньоденного та середньогодинного виторгів на одного торгового працівника. Для аналізу скористатися прийомом

абсолютних різниць. Вихідні дані наведені в табл. 6.4. За результатами аналізу зробити висновки, зазначивши резерви збільшення обсягу товарообігу.

Таблиця 6.4

Вихідні дані для аналізу впливу трудових показників на загальний обсяг товарообігу

Показники	План	Факт	Абсолютне відхилення (Δ)
Обсяг товарообігу, тис. грн	4 550	4 540	?
Середньорічна чисельність торгового персоналу, осіб	25	20	?
Кількість відпрацьованих днів одним торговим працівником за рік	205	200	?
Середня тривалість робочого дня, год.	8	8	?
Середньорічний виторг на одного торгового працівника, тис. грн. / особу	?	?	?
Середньоденний виторг на одного торгового працівника, тис. грн. / особу	?	?	?
Середньогодинний виторг на одного торгового працівника, тис. грн. / особу	?	?	?

Змістовий модуль 2.

Аналіз діяльності підприємств-емітентів цінних паперів, бюджетних установ та сільськогосподарських підприємств

**Тема 5. Аналіз діяльності сільськогосподарських підприємств
Рівень 1 (стереотипне).**

Визначити витрати на 1 грн валової продукції, якщо сільськогосподарське підприємство займається виробництвом м'яса:

яловичини (обсяг виробництва – 10 тис. т, собівартість 1 т – 20,0 тис. грн, ціна 1 т продукції – 30,0 тис. грн);

свинини (обсяг виробництва – 15 тис. т, собівартість 1 т – 30,0 тис. грн, ціна 1 т продукції – 40, 0 тис. грн);

курячого (обсяг виробництва – 20 тис. т, собівартість 1 т – 10,0 тис. грн, ціна 1 т. продукції – 15, 0 тис. грн).

Рівень 2 (діагностичне).

Визначити та проаналізувати динаміку показників ефективності витрат на оплату праці сільськогосподарського підприємства. Вихідні дані наведені в табл. 6.5.

**Вихідні дані для аналізу показників ефективності
витрат на оплату праці**

Показники	Минулий рік	Звітний рік
Валова продукція підприємства, тис. грн	1 200	1 400
Витрати на оплату праці, тис. грн	250	267
Чиста виручка від реалізації продукції, тис. грн	925	825
Валовий прибуток, тис. грн	100	92
Чистий прибуток, тис. грн	45	32

Рівень 3 (євристичне).

Здійснити факторний аналіз валового збору озимої пшениці. Аналіз провести з використанням прийому абсолютних різниць. зробити висновки про резерви зростання валового збору пшениці. Вихідні дані наведені в табл. 6.6.

Вихідні дані для аналізу валового збору культури (озимої пшениці)

Показники	План	Факт	Абсолютне відхилення	Відносне відхилення, %
Розмір посівної площі культури, га	1 200	1 100	?	?
Площа, з якої зібрано врожай, га	1 200	1 050	?	?
Урожайність, ц/га	28	30	?	?
Валовий збір культури, ц	33 600	31 500	?	?

7. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача. Мета СРС – засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього фахівця вищого рівня кваліфікації.

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань з навчальної дисципліни, наведені в табл. 7.1.

Таблиця 7.1

Завдання для самостійної роботи студентів та форми її контролю

Назва теми	Зміст самостійної роботи студентів	Кількість годин	Форми контролю СРС	Література
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Аналіз діяльності торгових підприємств та банків				
Тема 1. Аналіз діяльності торгових підприємств	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу за питаннями: 1. Аналіз комерційних ризиків підприємств роздрібної торгівлі. 2. Сутність критеріїв Гурвіца, Севіджа і Вальда. 3. Аналіз ризику при різних співвідношеннях ймовірного попиту та стратегій закупівель. 4. Сутність соціального фактора впливу на обсяг роздрібного товарообігу. 5. Порядок розрахунку впливу факторів, пов'язаних з використанням основних засобів, на обсяг роздрібного товарообігу	20	Оцінка виконання домашніх завдань. Опитування	Основна: [2] Додаткова: [4 – 6; 12–16]
Тема 2. Аналіз діяльності банків	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу за питаннями: 1. Фактори, що впливають на надійність банків. 2. Звітність комерційного банку: склад, структура, терміни подання. 3. Аналіз законодавчого та нормативного забезпечення діяльності банків. 4. Економіко-математичні методи, придатні для використання в аналізі діяльності банків. 5. Виконавці аналітичної роботи в банках	20	Оцінка виконання домашніх завдань. Письмова контрольна робота. Колоквіум. Перевірка роботи над есе	Основна: [1; 2]. Додаткова: [4; 8; 10 – 12; 14 – 16]
Усього за змістовим модулем 1		40		

1	2	3	4	5
Змістовий модуль 2. Аналіз діяльності підприємств-емітентів цінних паперів, бюджетних установ та сільськогосподарських підприємств				
Тема 3. Аналіз операцій з цінними паперами	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу за питаннями: 1. Розрахунок вартості вкладеного капіталу за формулою простих і складних відсотків. 3. Простий і перекладний вексель. 4. Аналіз руху вексельної заборгованості. 5. Види цінних паперів	12	Оцінка виконання домашніх завдань. Опитування	Основна: [1; 2]. Додаткова: [4 – 6; 9; 12 – 16]
Тема 4. Аналіз діяльності бюджетних установ	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу за питаннями: 1. Поняття про бюджетний кодекс. 2. Роль статистичної звітності як джерела аналізу діяльності бюджетних установ. 3. Відмінності між фактичними і касовими витратами. 4. Структура освіти та закладів освіти. 5. Особливості структури активів і пасивів бюджетних установ. 6. Особливості аналізу матеріального забезпечення дошкільних та шкільних закладів	12	Оцінка виконання домашніх завдань. Письмова контрольна робота. Опитування	Основна: [1; 2]. Додаткова: [5 – 7; 14 – 16]
Тема 5. Аналіз діяльності сільськогосподарських підприємств	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, огляд теоретичного матеріалу за питаннями: 1. Виявлення резервів виробництва продукції рослинництва. 2. Аналіз динаміки виробництва продукції тваринництва. 3. Виявлення резервів виробництва продукції тваринництва. 5. Загальні показники виконання плану зниження собівартості продукції господарства. Аналіз структури і динаміки оборотних коштів підприємств АПК	12	Оцінка виконання домашніх завдань. Презентації. Колоквіум. Оцінка роботи над есе	Основна: [1; 2]. Додаткова: [4 – 6; 9; 12 – 16]
Усього за змістовим модулем 2		36		
Усього за дисципліною		76		

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів денної форми навчання, визначається навчальним планом і становить 38,9 % (76 годин) від загального обсягу навчального часу на вивчення дисципліни (144 години).

Самостійна робота студента над засвоєнням даної навчальної дисципліни включає вивчення і конспектування питань, що винесені на самостійне опрацювання та основних термінів і понять за темами дисципліни; підготовку до виконання есе; рефератів, доповідей та презентацій на семінарських заняттях; опрацювання лекційного матеріалу; опрацювання та вивчення рекомендованої літератури; підготовку до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; підготовку до модульного контролю (колоквіуму).

7.1. Контрольні запитання для самодіагностики

Тема 1. Аналіз діяльності торгових підприємств

1. Назвати предмет і об'єкти аналізу в торгових підприємствах.
2. Охарактеризувати методичне забезпечення аналізу діяльності торгових підприємств.
3. Охарактеризувати методичне забезпечення аналізу діяльності торгових підприємств.
4. Описати методику аналізу сезонності товарообігу.
5. Які фактори впливають на обсяг товарообігу? Описати вплив цих факторів.
6. Описати методику факторного аналізу часу оборотності товарів.
7. Що є оперативним аналізом роздрібного товарообігу.
8. Розкрити поняття кон'юнктури ринку та описати напрями її аналізу.
9. Описати методику аналізу комерційного ризику.
10. У чому полягає сутність максимінної оцінки за критерієм Вальда.
11. Розкрити сутність мінімаксного критерію Севіджа.
12. У чому полягає сутність та практична цінність критерія Гурвіца.
13. Описати методичне забезпечення аналізу рентабельності діяльності торгових підприємств.
14. Охарактеризувати особливості аналізу діяльності торгових підприємств.

15. Яким чином здійснюється аналіз динаміки роздрібного товарообігу.
16. Описати методику аналізу швидкості роздрібного товарообігу.
17. Як визначається час оборотності товарних запасів?
18. Описати методику аналізу ритмічності роздрібного товарообігу.
19. Які значення може приймати коефіцієнт ритмічності роздрібного товарообігу.
20. Яким чином здійснюється вибір раціональної стратегії оптових закупок в умовах невизначеності.

Тема 2. Аналіз діяльності банків

1. Сформулювати мету і завдання аналізу банківської діяльності.
2. Охарактеризувати склад фінансової звітності банків.
3. Назвати види аналізу діяльності банків.
4. Охарактеризувати етапи експрес-аналізу діяльності банків.
5. Перелічити нормативи банківської діяльності.
6. Охарактеризувати законодавчу та нормативну базу щодо діяльності банківських установ.
7. Оцінити сучасний стан розвитку методичного забезпечення аналізу діяльності банків.
8. Описати порядок аналізу структури і динаміки активів банку.
9. Пояснити сутність вертикального, горизонтального і якісного аналізу активів банку.
10. Охарактеризувати активи банку за ступенем ризику та ступенем ліквідності.
11. Розкрити сутність поняття "кредитний портфель".
12. Назвати джерела інформації, завдання та види аналізу кредитного портфеля.
13. Описати методики аналізу кредитоспроможності позичальників.
14. Розкрити сутність й показники аналізу видачі та погашення кредитів.
15. Назвати напрями аналізу розрахунково-касових операцій банку.
16. Розкрити поняття валютної позиції банку, відкритої та закритої валютних позицій, довгої й короткої відкритих валютних позицій.
17. Охарактеризувати показники ефективності валютних операцій банку.

18. Розкрити поняття портфеля цінних паперів банку, охарактеризувати напрями його аналізу.
19. Назвати показники якісного аналізу портфеля цінних паперів банку.
20. Описати методику коефіцієнтного аналізу якості розрахунково-касового обслуговування клієнтів.
21. Описати методику коефіцієнтного аналізу ефективності операцій з цінними паперами банку.
22. Описати методику аналізу структури і динаміки пасивів банку.
23. Назвати нормативи достатності капіталу банку.
24. Розкрити сутність коефіцієнтного аналізу капіталу банку.
25. Розкрити методику аналізу депозитів.
26. Розкрити поняття "дорогих" і "дешевих" ресурсів банку.
27. Назвати показники аналізу використання міжбанківських кредитів.
28. Описати методику аналізу структури і динаміки зобов'язань банку.
29. Розкрити методику коефіцієнтного аналізу зобов'язань банку.
30. Назвати та охарактеризувати показники ліквідності банків.
31. Які показники ділової активності ви знаєте?
32. Назвати та навести методику розрахунку показників фінансової стійкості банків.
33. Чи відрізняються показники ділової активності, що визначаються на підприємствах і в банках?
34. Назвати показники оборотності активів банків.
35. Описати методику загальної оцінки структури і динаміки активів і пасивів банківських установ.
36. Дати визначення понять платоспроможності та ліквідності банків.
37. Описати методику аналізу структури і динаміки доходів банку.
38. Охарактеризувати напрями аналізу доходів банку.
39. Описати методику аналізу структури і динаміки витрат банку.
40. Які зрушення в структурі доходів і витрат банку вважаються позитивними, а які негативними?
41. Розкрити порядок розрахунку відносних показників доходності і витратності.
42. Описати склад процентних і непроцентних доходів банку.
43. Які доходи входять до складу процентних і непроцентних витрат банку?

44. Що є факторним аналізом доходів банку?
45. Які ви знаєте факторні моделі аналізу витрат банку?
46. Назвати показники аналізу рентабельності банку.
47. Назвати формули для розрахунку показників ефективності роботи банку.
48. Які методи оцінки банківських ризиків ви знаєте?
49. Назвати види банківських фінансових ризиків.
50. Назвати нормативи кредитних ризиків банків.
51. Охарактеризувати класифікацію банківських ризиків.
52. Дати порівняльну характеристику методів оцінки банківських ризиків.
53. У чому полягає метод експертних оцінок банківських ризиків.
54. Назвати показники аналізу ефективності діяльності банківських працівників.
55. Описати методику аналізу фінансових результатів діяльності банківських установ.

Змістовий модуль 2. Аналіз діяльності підприємств-емітентів цінних паперів, бюджетних установ та сільськогосподарських підприємств

Тема 3. Аналіз операцій з цінними паперами

1. Назвати види цінних паперів.
2. Описати методику аналізу фінансового стану підприємств-емітентів цінних паперів.
3. Охарактеризувати типи дивідендної політики підприємств.
4. Описати методичне забезпечення аналізу дивідендної політики підприємств.
5. Яким чином здійснюється аналіз структури акціонерного капіталу.
6. Назвати показники аналізу параметрів акцій.
7. Що є аналізом вексельних операцій підприємств.
8. Назвати показники аналізу параметрів облігацій.

Тема 4. Аналіз діяльності бюджетних установ

1. Назвати мету, завдання та джерела інформації для аналізу діяльності бюджетних установ.

2. Розкрити методику оцінки структури і динаміки доходів і видатків за загальним і спеціальним фондами.
3. Описати методику факторного аналізу видатків бюджетних установ.
4. Назвати показники, що характеризують інтенсивність руху коштів за спеціальним фондом.
5. Охарактеризуйте методичне забезпечення аналізу фінансового стану.
6. Які висновки аналітики можуть зробити на основі аналізу структури і динаміки активів і пасивів бюджетної установи?
7. Назвати та охарактеризувати показники фінансової стійкості бюджетних установ.
8. Розкрити сутність і методику розрахунку показників ліквідності.
9. Які показники ефективності використання трудових ресурсів ви знаєте?
10. Описати методику аналізу контингенту вищих навчальних закладів.
11. У чому полягає методика оцінки професорсько-викладацького складу вищих навчальних закладів?
12. Назвати показники аналізу забезпеченості бюджетної установи основними засобами.
13. Які показники ефективності використання основних засобів використовуються установами охорони здоров'я та вищими навчальними закладами?
14. У чому полягає специфіка аналізу ефективності використання матеріальних ресурсів бюджетними установами?
15. Описати методику оцінки структури і динаміки матеріальних ресурсів бюджетних установ.
16. Розкрити сутність матеріального балансу.
17. Назвати та охарактеризувати показники оборотності оборотних коштів бюджетних установ.
18. Описати методику аналізу структури і динаміки фонду оплати праці бюджетних установ.
19. Розкрити сутність та види функціональної діяльності бюджетних установ.

20. Описати методику аналізу обсягів функціональної діяльності дитячих дошкільних закладів.

21. Які факторні моделі аналізу обсягів функціональної діяльності середніх загальноосвітніх закладів ви знаєте?

22. Назвати показники аналізу обсягів навчальної роботи у вищих навчальних закладах.

23. Розкрити сутність коефіцієнтного аналізу функціональної діяльності лікарень та поліклінік.

24. Назвати показники, що характеризують ефективність функціональної діяльності бюджетних установ.

Тема 5. Аналіз діяльності сільськогосподарських підприємств

1. Охарактеризувати особливості сільськогосподарського виробництва.

2. Сформулювати мету і завдання аналізу діяльності сільськогосподарських підприємств.

3. Охарактеризувати методичне забезпечення аналізу діяльності сільськогосподарських підприємств.

4. Назвати джерела інформації, що використовуються для аналізу в сільськогосподарських підприємствах.

5. Описати методичне забезпечення аналізу фінансового стану сільськогосподарських підприємств.

6. Назвати показники аналізу ефективності використання оборотних коштів сільськогосподарських підприємств.

7. Що є земельним фондом сільськогосподарського підприємства.

8. Описати методику аналізу виробництва продукції рослинництва.

9. Яким чином здійснюється аналіз структури земельного фонду.

10. Описати методику аналізу структури посівних площ сільськогосподарських підприємств.

11. Що є факторним аналізом виходу продукції тваринництва.

12. Описати методику аналізу виробництва продукції тваринництва.

13. Назвати показники аналізу ефективності використання основних засобів сільськогосподарських підприємств.

14. Описати методику факторного аналізу тракторного парку сільськогосподарських підприємств.

15. Назвати показники аналізу руху трудових ресурсів сільськогосподарських підприємств.

16. Описати методику факторного аналізу фонду оплати праці сільськогосподарського підприємства.

17. Описати методику аналізу собівартості продукції рослинництва.

18. Які елементи витрат включаються до собівартості продукції тваринництва.

19. Назвати показники аналізу фінансових результатів сільськогосподарських підприємств.

20. Охарактеризувати структуру доходів і витрат сільськогосподарських підприємств.

21. Назвати резерви підвищення ефективності діяльності сільськогосподарських підприємств.

8. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання есе, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль тощо.

Індивідуально-консультативна робота з теоретичної частини навчальної дисципліни проводиться у вигляді:

1) індивідуальних консультацій (запитання – відповідь стосовно проблемних питань теоретичного матеріалу навчальної дисципліни);

2) групових консультацій (розгляд типових прикладів, практики впровадження та використання нових методів та методик у аналітичну практику).

Індивідуально-консультативна робота з практичної частини навчальної дисципліни проводиться у вигляді:

1) індивідуальних консультацій (розгляд практичних завдань, стосовно яких виникли запитання, проблемних питань, що постали в ході виконання ІЗ);

2) групових консультацій (розгляд практичних ситуацій, рольових ігор, які потребують колективного обговорення);

Індивідуально-консультативна робота для комплексної оцінки засвоєння програмного матеріалу проводиться у вигляді: індивідуального захисту есе, підготовки статей та доповідей для виступу на конференції.

9. Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни для активізації навчального процесу передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких, як: проблемні лекції; робота в малих групах; семінари-дискусії; кейс-метод; ділові ігри.

Розподіл форм та методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни наведено у табл. 9.1.

Таблиця 9.1

Розподіл форм та методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни

Тема	Практичне застосування навчальних технологій
Тема 1. Аналіз діяльності торгових підприємств	<i>Міні-лекція, семінар-дискусія:</i> "Проблема вибору раціональної стратегії оптових закупівель в умовах невизначеності". <i>Проблемна лекція</i> з питання "Організація аналізу роздрібного і оптового товарообігів: спільні і відмінні аналітичні процедури". <i>Презентація</i> результатів роботи в малих групах
Тема 2. Аналіз діяльності банків	<i>Кейс</i> "Загальна оцінка діяльності вітчизняних банків як засіб вибору фінансового партнера". <i>Проблемна лекція</i> з питання "Оцінка формування та використання "дорогих" та "дешевих" банківських ресурсів". <i>Міні-лекція</i> з питання "Необхідність та проблеми здійснення рейтингової оцінки вітчизняних банків". <i>Семінар-дискусія</i> з питання "Напрями використання прибутку банку". <i>Ділова гра</i> "Організація управління ризиками в банківських установах". <i>Презентація</i> результатів роботи в малих групах
Тема 3. Аналіз операцій з цінними паперами	<i>Міні-лекція, семінар-дискусія:</i> "Порівняльна характеристика та проблема вибору типу дивідендної політики на підприємстві". <i>Презентація</i> результатів роботи в малих групах
Тема 4. Аналіз діяльності бюджетних установ	<i>Проблемна лекція</i> з питання "Організація аналізу структури і динаміки активів і пасивів промислових підприємств та бюджетних установ: спільні і відмінні аналітичні процедури". <i>Міні-лекція, семінар-дискусія:</i> "Проблема визначення оптимальної чисельності та рівня кваліфікації персоналу в вищих навчальних закладах". <i>Презентація</i> результатів роботи в малих групах
Тема 5. Аналіз діяльності сільськогосподарських підприємств	<i>Проблемна лекція</i> з питання "Фактори та напрями підвищення ефективності виробництва продукції рослинництва і тваринництва". <i>Міні-лекція, семінар-дискусія:</i> "Виявлення резервів збільшення валового збору ранніх зернових культур". <i>Презентація</i> результатів роботи в малих групах

Проблемні лекції спрямовані на розвиток логічного мислення студентів. Коло питань теми лекції обмежується двома – трьома ключовими моментами, увага студентів концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення у підручниках, використовується досвід закордонних навчальних закладів із роздаванням студентам під час лекцій друкованого матеріалу та виділенням головних висновків із питань, що розглядаються. При викладанні лекційного матеріалу студентам пропонуються питання для самостійного розмірковування. При цьому лектор задає запитання, які спонукають студента шукати розв'язання проблемної ситуації. Така система примушує студентів сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді.

Наприклад, при викладенні теми "Аналіз діяльності бюджетних установ" пропонується проблемне питання сформулювати таким чином: "Організація аналізу структури і динаміки активів і пасивів промислових підприємств та бюджетних установ: спільні і відмінні аналітичні процедури".

На початку проведення проблемної лекції необхідно чітко сформулювати проблему, яку необхідно вирішити студентам. При викладанні лекційного матеріалу слід уникати прямої відповіді на поставлені запитання, а висвітлювати лекційний матеріал таким чином, щоб отриману інформацію студент міг використовувати при розв'язанні проблеми.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Міні-лекції проводяться, як правило, як частина заняття-дослідження.

На початку проведення міні-лекції за вказаними темами лектор акцентує увагу студентів на необхідності подати викладений лекційний матеріал у так званому структурно-логічному вигляді. На розгляд виносяться питання, які зафіксовані у плані лекцій, але викладаються вони стисло. Лекційне заняття, проведене у такий спосіб, пробуджує у студента активність та увагу при сприйнятті матеріалу, а також спрямовує його на використання системного підходу при відтворенні інформації, яку він одержав від викладача. Так, міні-лекція, з питання "Необхідність та проблеми здійснення рейтингової оцінки вітчизняних банків" спонукає студентів систематизувати існуючі методики рейтингової оцінки банків, порівняти їх і обрати найбільш придатні для застосування в Україні.

Робота в малих групах дає змогу структурувати лекційні або практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування.

Після висвітлення проблеми (при використанні проблемних лекцій) або стислого викладання матеріалу (при використанні міні-лекцій) студентам пропонується об'єднуватися у групи по 5 – 6 осіб та презентувати наприкінці заняття своє бачення та сприйняття матеріалу.

Презентації – це виступи перед аудиторією, що використовуються для подання певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, для демонстрації нових методик товарів і послуг. Однією з позитивних рис презентації та її переваг при використанні в навчальному процесі є обмін досвідом, який здобули студенти при роботі у певній малій групі. Щодо даної навчальної дисципліни презентації результатів роботи в малих групах передбачено при вивченні тем 1 – 5.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників щодо даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Так, при розгляді такого питання, як "Напрями використання прибутку банку", що розглядається в межах теми 2 даної навчальної дисципліни пропонується не тільки назвати і охарактеризувати напрями використання банківського прибутку, а й обмінятися думками з приводу того, які фактори впливають на вибір того чи іншого напрямку використання прибутку, який з напрямів є найбільш перспективним.

Ділові та рольові ігри – форма активізації навчального процесу, за якої студенти задіяні в процесі інсценізації певної практичної ситуації у ролі безпосередніх учасників подій.

Наприклад, ділова гра "Організація управління ризиками в банківських установах" передбачає поділ аудиторії на групи, кожна з яких отримує завдання створити механізм управління банківськими ризиками (з указанням конкретних методик оцінки, виконавців та розподілу обов'язків і відповідальності між ними).

Кейс-метод – це метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності

спеціалістів і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу. Застосування цього методу передбачено при вивченні теми "Аналіз діяльності банків".

10. Методи контролю

Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Система контролю результатів успішності засвоєння знань, вмінь, комунікацій, автономності та відповідальності студентів, що відповідає восьмому рівню Національної рамки кваліфікацій України з навчальної дисципліни включає:

поточний;

модульний (відповідно до визначеного змістовного модуля);

підсумковий/семестровий контроль результатів навчання.

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних та семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту отримати залік – 60 балів). Поточний контроль проводиться у вигляді усних опитувань, письмових контрольних робіт, доповідей, підготовки есе та наукових статей.

Усні опитування та письмові контрольні роботи проводяться на основі контрольних запитань, що подані за темами навчальної дисципліни.

Оцінювання знань студента під час семінарських і практичних занять проводиться за такими критеріями: розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються; вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії; логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію,

здійснювати узагальнення інформації та робити висновки; арифметична правильність виконання індивідуального та комплексного розрахункового завдання.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позаадиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних та семінарських заняттях.

Критеріями оцінювання есе є: здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань; вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання; застосування аналітичних підходів; якість і чіткість викладення міркувань; логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми; самостійність виконання роботи; грамотність подачі матеріалу; використання методів порівняння, узагальнення понять та явищ; оформлення роботи.

Письмова контрольна робота проводиться 2 рази за семестр та включає практичні завдання різного рівня складності за темами змістового модуля.

Модульний контроль проводиться з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті *інтегровану* оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу зі змістового модуля. Модульний контроль проводиться у формі колоквіуму. *Колоквіум* – це форма перевірки і оцінювання знань студентів у системі освіти у вищих навчальних закладах. Він проводиться з метою оцінки поточного рівня знань та вміння їх застосовувати на практиці. Тому структура колоквіуму включає: стереотипне, діагностичне та евристичне завдання.

Колоквіум складається з двох складових: лекційної (теоретичної) та практичної. Він проводиться у письмовій формі після того, як розглянуто увесь теоретичний матеріал та виконані практичні (семінарські) завдання з межах кожного зі змістовних модулів. Таким чином, після вивчення тем 1 – 2 (модуль 1) студенти денної форми навчання виконують **завдання для колоквіуму за модулем 1**. Відповідно після вивчення тем 3 – 5 (модуль 2) – **завдання до колоквіуму за модулем 2**.

Завдання до колоквіуму містить 2 завдання з лекційного модуля та 3 завдання з практичного модуля.

Зразок завдання до колоквиуму за модулем 1

Теоретична частина

1. Описати методику аналізу ритмічності роздрібного товарообігу.
2. Тестові завдання одиничного і множинного вибору.

Практична частина

Завдання 1 (стереотипне). Визначити розмір кредитного портфеля банку, загальну суму резерву та суму резервів за кожним видом кредиту. Якщо банк видав: стандартних кредитів на суму 12 160 тис. грн; підконтрольних кредитів на суму 15 450 тис. грн; субстандартних кредитів на суму 22 160 тис. грн; сумнівних кредитів на суму 2 100 тис. грн; безнадійних кредитів на суму 160 тис. грн.

Завдання 2 (діагностичне). Визначити швидкість роздрібного товарообігу та час обертання товарів за жовтень, IV квартал та рік. Проаналізувати тенденції зміни показників, наведених у таблиці.

Таблиця

Вихідні дані для виконання завдання 2

Показники	Жовтень	IV квартал	Рік
Середній запас товарів, тис. грн	300	1 000	7250
Сума реалізації товарів, тис. грн	8 300	22 100	150 000
Число днів у звітному періоді	?	?	?
Швидкість товарообігу, обороти	?	?	?
Час обертання товарів, дні	?	?	?

Завдання 3 (евристичне)

Ви працюєте на посаді старшого економіста в банку. Потрібно визначити планове та фактичне значення показників доходу на активи та доходу на капітал банку, а також вплив факторів на кожен із них (метод оцінки обрати самостійно, вибір обґрунтувати). Зробити висновки щодо ефективності діяльності банку та напрямів її підвищення. Вихідні дані наведені у таблиці.

Таблиця

Вихідні дані для виконання завдання 3

Показник	План	Факт
1. Чистий прибуток, грн	77 895	89 800
2. Середня вартість загальних активів, грн	81 2367	890 450
3. Оплачений статутний капітал, грн	154 880	154 980

Загальна кількість балів за колоквіум складає 12. Кожне завдання колоквіуму оцінюється окремо. Загальна оцінка розраховується як сума оцінок за теоретичну і практичну складові.

Теоретична складова оцінюється в 4 бали: перше питання – 2 бали; друге питання – 2 бали.

Практична складова оцінюється в 8 балів: стереотипне завдання – 2 бали; діагностичне завдання – 2 бали; евристичне завдання – 4 бали.

Теоретичні питання оцінюються: в 2 бали при повному висвітленні з дотриманням логічної послідовності; в 1 бал – у випадку часткового розкриття; в 0,5 бали – при наявності грубих помилок і неточностей. Щодо стереотипного і діагностичного завдань розподіл балів має вигляд: 1,0 – повнота викладення матеріалу; 0,5 – логіка викладення відповідей; 0,5 – аргументованість відповідей. При оцінці виконання евристичного завдання бали розподіляються: 1,0 – повнота викладення матеріалу; 1,0 – логіка викладення відповідей; 1,0 – аргументованість відповідей; 1,0 – творчий підхід до виконання завдання.

Підсумковий/Семестровий контроль проводиться у формі заліку. Залік виставляється за сумою балів набраних за результатами поточного контролю. Оцінювання здійснюється за національною шкалою та ECTS (табл. 10.1).

Таблиця 10.1

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Загальна за результатами всіх видів контролю максимальна кількість балів за навчальну дисципліну – 100, мінімальна – 60.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей студентів денної форми навчання наведена в табл. 11.1.

Таблиця 11.1

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей

Професійні компетентності		Навчальний тиждень	Години	Форми навчання		Рівень сформованості компетентностей		
						Форми контролю	Макс. бал 100,00	
1	2	3	4	5		6	7	
Знання, вміння та навички щодо організації аналітичної роботи на торгових підприємствах та в банківських установах	Здатність до організації та здійснення аналітичної роботи в банківських установах	1	Ауд.	2	Лекція	Тема 1. Аналіз діяльності торгових підприємств	Активна робота на парі	0,5
				2	Семінарське заняття	Значення, завдання, інформаційне забезпечення аналізу	Активна робота на парі	0,5
			4	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарських занять	Перевірка домашніх завдань	1,0	
		2	Ауд.	2	Лекція	Тема 1. Аналіз діяльності торгових підприємств	Активна робота на парі	0,5
				2	Практичне заняття	Аналіз обсягу роздрібного товарообігу. Аналіз структури товарообігу	Активна робота на парі	0,5
			4	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу. Вплив соціального товарообігу	Перевірка домашніх завдань	1,0	
	3	Ауд.	2	Лекція	Тема 1. Аналіз діяльності торгових підприємств	Активна робота на парі	0,5	
			2	Практичне заняття	Аналіз динаміки товарообігу. Аналіз швидкості товарообігу. Аналіз ритмічності товарообігу	Активна робота на парі Опитування	0,5 5	
		5	Підготовка до занять	Вивчення питань: сутність критеріїв Гурвіца, Севіджа і Вальда; аналіз ризику при різних співвідношеннях ймовірного попиту та стратегій закупівель.	Перевірка домашніх завдань	1,0		
	4	Ауд.	2	Лекція	Тема 2. Аналіз діяльності банків	Активна робота на парі	0,5	
			2	Семінарське заняття	Аналіз законодавчого забезпечення діяльності банків. Методи аналізу. Виконавці аналітичної роботи в банках	Активна робота на парі	0,5	

Продовження табл. 11.1

1	2	3	4	5		6	7	
		5	CPC	5	Підготовка до занять	Підготовка до семінарського заняття. Звітність комерційного банку: склад, структура, терміни подання	Перевірка домашніх завдань	1,0
			Ауд.	2	Лекція	Тема 2. Аналіз діяльності банків	Активна робота на парі	0,5
		2		Практичне заняття	Виконання практичних завдань з аналізу кредитних операцій банку. Поточна контрольна робота	Активна робота на парі Письмова контрольна робота	0,5 5	
		CPC	4	Підготовка до занять	Економіко-математичні методи, придатні для використання в аналізі діяльності банків	Перевірка домашніх завдань	1,0	
	Здатність здійснювати коефіцієнтний та експрес-аналіз банківської діяльності	6	Ауд.	2	Лекція	Тема 2. Аналіз діяльності банків	Активна робота на парі	0,5
				2	Практичне заняття	Аналіз депозитних операцій банків	Активна робота на парі	0,5
			CPC	4	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарських занять. Експрес-аналіз фінансового стану банку	Перевірка домашніх завдань	1,0
		7	Ауд.	2	Лекція	Тема 2. Аналіз діяльності банків	Активна робота на парі	0,5
				2	Семінарське заняття	Методичне забезпечення коефіцієнтного аналізу фінансового стану банків. Методичне забезпечення аналізу доходів, витрат та фінансових результатів діяльності банків	Активна робота на парі	0,5
			CPC	5	Підготовка до занять	Підготовка до практичних занять, робота над есе (статтею)	Перевірка домашніх завдань Перевірка готовності есе (статті)	1,0 5
		8	Ауд.	2	Лекція	Тема 2. Аналіз діяльності банків	Активна робота на парі	0,5
				2	Практичне заняття	Колоквіум	Активна робота на парі Активна участь у колоквіумі	6 0,5
	CPC		5	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до колоквіуму	Перевірка домашніх завдань	1,0	

1	2	3	4	5	6	7		
Знання, вміння та навички щодо аналізу діяльності емітентів цінних паперів, бюджетних установ та сільськогосподарських підприємств	Здатність організувати аналітичну роботу та здійснювати аналіз цінних паперів суб'єктів господарювання	9	Ауд.	2	Лекція	Тема 3. Аналіз операцій з цінними паперами	Активна робота на парі	0,5
				2	Семінарське заняття	Інформаційне та методичне забезпечення аналізу діяльності підприємств-емітентів цінних паперів Види цінних паперів	Активна робота на парі	0,5
			4	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу. Самостійне опрацювання питань: аналіз акціонерного капіталу та дивідендної політики підприємств-емітентів цінних паперів	Перевірка домашніх завдань	1,0	
		10	Ауд.	2	Лекція	Тема 3. Аналіз операцій з цінними паперами	Активна робота на парі	0,5
				2	Практичне заняття	Експрес-аналіз фінансового стану підприємств-емітентів цінних паперів. Аналіз параметрів акцій, облигацій та векселів	Активна робота на парі Опитування за темою 3	0,5 5
			4	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу. Самостійне опрацювання питань: аналіз ефективності операцій з цінними паперами	Перевірка домашніх завдань	1,0	
		11	Ауд.	2	Лекція	Тема 4. Аналіз діяльності бюджетних установ	Активна робота на парі	0,5
				2	Семінарське заняття	Види бюджетних установ. Мета, завдання, об'єкти, методичне та Інформаційне забезпечення аналізу діяльності бюджетних установ. Поняття про структуру кошторису бюджетної установи за загальним і спеціальним фондами	Активна робота на парі	0,5
			5	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарських занять. Питання: поняття про бюджетний кодекс. Характеристика економіко-математичних методів, що можуть бути використані для аналізу діяльності бюджетних установ	Перевірка домашніх завдань	1,0	
	12	Ауд.	2	Лекція	Тема 4. Аналіз діяльності бюджетних установ	Активна робота на парі	0,5	
			2	Практичне заняття	Аналіз структури і динаміки балансу бюджетної установи. Аналіз показників ліквідності бюджетної установи	Активна робота на парі	0,5	

Продовження табл. 11.1

1	2	3	4	5		6	7	
	Здатність здійснювати коефіцієнтний аналіз діяльності бюджетних установ	12	СРС	5	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять. Питання: особливості структури активів і пасивів бюджетних установ. Методика аналізу трудових ресурсів установ соціального захисту і забезпечення	Перевірка домашніх завдань	1,0
	Здатність здійснювати аналіз діяльності установ охорони здоров'я, освіти	13	Ауд.	2	Лекція	Тема 4. Аналіз діяльності бюджетних установ	Активна робота на парі	0,5
				2	Практичне заняття	Аналіз ресурсного забезпечення установ освіти. Аналіз ресурсного забезпечення установ охорони здоров'я	Активна робота на парі	0,5
			СРС	4	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Активна участь у виконанні практичних завдань	1,0
							Опитування	5
		14	Ауд.	2	Лекція	Тема 4. Аналіз діяльності бюджетних установ	Активна робота на парі	0,5
				2	Практичне заняття	Аналіз виконання річного плану обсягу діяльності дошкільних та середніх загальноосвітніх закладів. Аналіз виконання плану обсягу функціональної діяльності лікарень	Активна робота на парі	0,5
	СРС		4	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять за питаннями: аналіз функціональної діяльності медичних амбулаторно-профілактичних закладів	Перевірка домашніх завдань	1,0	
	15	Ауд.	2	Лекція	Тема 5. Аналіз діяльності сільськогосподарських підприємств	Активна робота на парі	0,5	
			2	Семінарське заняття	Доповіді за питаннями: особливості сільськогосподарського виробництва. Інформаційне та методичне забезпечення аналізу діяльності сільськогосподарських підприємств. Особливості аналізу фінансового стану господарств	Активна робота на парі	0,5	
		СРС	4	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до занять. Питання: виявлення резервів виробництва продукції рослинництва. Аналіз динаміки виробництва продукції тваринництва	Перевірка домашніх завдань	1,0	
							Презентації, доповіді	2

Закінчення табл. 11.1

1	2	3	4	5		6	7	
Здатність виявляти та обґрунтовувати резерви підвищення ефективності функціонування сільськогосподарських підприємств	16	Ауд.	2	Лекція	Тема 5. Аналіз діяльності сільськогосподарських підприємств	Активна робота на парі	0,5	
			2	Практичне заняття	Колоквіум	Активна участь в колоквіумі	0,5	
		СРС	5	Підготовка до занять		Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; підготовка до колоквіуму	Перевірка домашніх завдань	1,0
			Ауд.	2	Лекція	Тема 5. Аналіз діяльності сільськогосподарських підприємств	Активна робота на парі	0,5
		2		Практичне заняття	Факторний аналіз валового збору продукції рослинництва та виходу продукції тваринництва	Активна робота на парі	0,5	
						Перевірка есе (статей)	5	
		СРС	5	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу за питаннями: аналіз собівартості продукції тваринництва. Аналіз рентабельності виробництва сільськогосподарської продукції	Перевірка домашніх завдань	1,0	
		Всього годин		180	Загальна максимальна кількість балів за навчальною дисципліною			100
							з них	
							поточний контроль:	100

Максимальну кількість балів, яку може накопичити студент протягом тижня за формами та методами навчання, наведено в табл. 11.2. Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 10.1).

Розподіл балів за тижнями

Теми змістового модуля			лекції	практичні	ДЗ	Есе (статті)	Доповіді, презентації	Опитування	Письмові КР	КОЛОКВІУМ	Всього
Змістовий модуль 1	Тема 1	1 тиждень	0,5	0,5	1,0						2,0
	Тема 1	2 тиждень	0,5	0,5	1,0						2,0
	Тема 1	3 тиждень	0,5	0,5	1,0			5			7,0
	Тема 2	4 тиждень	0,5	0,5	1,0						2,0
	Тема 2	5 тиждень	0,5	0,5	1,0				5		7,0
	Тема 2	6 тиждень	0,5	0,5	1,0						2,0
	Тема 2	7 тиждень	0,5	0,5	1,0	6					8,0
	Тема 2	8 тиждень	0,5	0,5	1,0					12	14,0
Змістовий модуль 1	Тема 3	9 тиждень	0,5	0,5	1,0						2,0
	Тема 3	10 тиждень	0,5	0,5	1,0			5			7,0
	Тема 4	11 тиждень	0,5	0,5	1,0						2,0
	Тема 4	12 тиждень	0,5	0,5	1,0						2,0
	Тема 4	13 тиждень	0,5	0,5	1,0			5			7,0
	Тема 4	14 тиждень	0,5	0,5	1,0				5		7,0
	Тема 5	15 тиждень	0,5	0,5	1,0		5				7,0
	Тема 5	16 тиждень	0,5	0,5	1,0					12	14,0
	Тема 5	17 тиждень	0,5	0,5	1,0	6					8,0
Всього			8,5	8,5	17	12	5	15	10	24	100,0

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності, індивідуального навчального плану студента та іншої академічної документації.

12. Рекомендована література

12.1. Основна

1. Отенко І. П. Аналіз у бюджетних та банківських установах : навч. посіб. / І. П. Отенко, О. Ю. Мішин, С. В. Мішина. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2009. – 240 с.

2. Отенко І. П. Аналіз у галузях виробництва і послуг : навч. посіб. / І. П. Отенко, О. Ю. Мішин, С. В. Мішина. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. – 325 с.

12.2. Додаткова

3. Гринів Б. В. Економічний аналіз торговельної діяльності : навч. посіб. / Б. В. Гринів. – К. : ЦУЛ, 2011. – 391 с.

4. Базилінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика : навч. посіб. / О. Я. Базилінська. – К. : ЦУЛ, 2009. – 326 с.

5. Економічний аналіз : навч. посіб. / Харківський національний економічний університет. – [3-тє вид., допрац. і доп.] / Є. П. Кожанова, І. П. Отенко, Т. М. Серікова та ін. – Х. : ХНЕУ, 2009. – 338 с.

6. Економічний аналіз : навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів спеціальності "Облік і аудит"/ за ред. Ф. Ф Бутинця. – Житомир : ПП "Рута", 2003. – 680 с.

7. Назарова К. О. Аналіз діяльності бюджетних установ : навч. посіб. / К. О. Назарова, Т. А. Кумченко. – К. : КНТЕУ, 2006. – 209 с.

8. Парасій-Вергуненко І. М. Аналіз банківської діяльності : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. – К. : КНЕУ, 2003. – 347 с.

9. Савицкая Г. В. Анализ хозяйственной деятельности предприятий АПК : учеб. пособ. / Г. В. Савицкая. – 6-е изд. – Мн. : Новое Знание, 2006. – 652 с.

10. Чмутова І. М. Аналіз банківської діяльності : навч. посіб. / І. М. Чмутова. – Х. : ХНЕУ, 2012. – 307 с.

11. Щибиволок З. І. Аналіз банківської діяльності : навч. посіб. / З. І. Щибиволок. – К. : Знання, 2006. – 311 с.

12.3. Інформаційні ресурси

12. Статистика України : науковий журнал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.

13. Статистична звітність емітентів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.smida.gov.ua/db/emitent.

14. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.zakon.rada.gov.ua.

12.4. Методичне забезпечення

15. Мішин О. Ю. Методичні рекомендації до виконання практичних завдань з навчальної дисципліни "Аналіз у галузях виробництва і послуг" для студентів напряму підготовки "Облік і аудит" усіх форм навчання / О. Ю. Мішин, С. В. Мішина. – Х. : Видавництво ХНЕУ, 2009. – 140 с.

16. Мішин О. Ю. Аналіз у галузях виробництва і послуг : опорний конспект [Електронний ресурс] / О. Ю. Мішин. – Режим доступу : <http://www.ikt.hneu.edu.ua/course/>.

Додатки

Додаток А
Таблиця А.1

Структура складових професійних компетентностей з навчальної дисципліни "Аналіз у галузях виробництва і послуг" за Національною рамкою кваліфікацій України

42

Складові компетентності, яка формується в рамках теми	Мінімальний досвід	Знання	Вміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Аналіз діяльності торгових підприємств					
Здатність до організації та здійснення аналітичної роботи на торгових підприємствах	Методики аналізу динаміки, ритмічності, обсягу та швидкості товарообігу. Аналіз рентабельності діяльності торгових підприємств.	Особливості аналізу діяльності підприємств роздрібною торгівлі. Інформаційна база аналізу та теоретичні поняття, категорії, що стосуються діяльності торгових підприємств.	Узагальнювати та здійснювати критичну оцінку існуючих методів і методик аналізу діяльності торгових підприємств. Організувати аналітичну роботу торгових підприємств	Створювати бази даних аналітичної інформації. Оцінювати вплив міжособистісних комунікацій на виконання планових показників	Обирати та обґрунтовувати форми контролю за реалізацією результатів ієрархічного аналізу діяльності торгових підприємств
Тема 2. Аналіз діяльності банків					
Здатність організувати та здійснювати аналітичну роботу в банківських установах. Здатність здійснювати коефіцієнтний та експрес-аналіз банківської діяльності	Експрес-аналіз діяльності банків. Аналіз активних, пасивних операцій. Аналіз фінансового стану банку.	Інформаційне забезпечення аналізу діяльності банків. Методичне забезпечення аналізу кредитних, касових, міжбанківських, валютних, депозитних операцій банку	Визначати напрями розвитку аналітичних досліджень. Планувати аналітичні дослідження в банку. Здійснювати рейтингову оцінку діяльності банківських установ. Здійснювати перспективний аналіз банківської діяльності	Здійснювати збір та обробку аналітичної інформації. Забезпечувати зворотній зв'язок між виконавцями аналітичних робіт	Обирати та обґрунтовувати форми контролю за реалізацією результатів аналізу. Розробляти рекомендації щодо вдосконалення аналітичної роботи в банківських установах

Закінчення додатка А
Закінчення табл. А.1

43

1	2	3	4	5	6
Тема 3. Аналіз операцій з цінними паперами					
Здатність організувати аналітичну роботу та здійснювати аналіз цінних паперів суб'єктів господарювання	Види цінних паперів. Аналіз фінансового стану емітентів цінних паперів. Аналіз акціонерного капіталу	Формувати оптимальну структуру підрозділів підприємства, що здійснюють аналітичні функції. Організувати проведення аналізу та взаємодію структурних підрозділів у процесі його здійснення	Організовувати аналітичну роботу та здійснювати оцінку існуючих методів і методик аналізу діяльності емітентів цінних паперів	Здійснювати формування та оптимізацію функціонування інформаційних каналів	Контролювати якість інформаційного та методичного забезпечення аналізу
Тема 4. Аналіз діяльності бюджетних установ					
Здатність організувати аналітичну роботу та здійснювати коефіцієнтний аналіз діяльності бюджетних установ	Структура касових і фактичних видатків. Види функціональної діяльності бюджетних установ	Методики складання планів асигнувань у бюджетних установах. Статей видатків. Методик аналізу діяльності бюджетних установ	Здійснювати аналіз фінансового стану, матеріальних ресурсів та функціональної діяльності бюджетних установ	Формувати інформаційне забезпечення аналітичної діяльності бюджетних установ	Приймати рішення за результатами аналізу діяльності бюджетних установ
Тема 5. Аналіз діяльності сільськогосподарських підприємств					
Здатність до організації аналізу діяльності сільськогосподарських підприємств та обґрунтування резервів підвищення ефективності їх функціонування	Особливості аналізу діяльності сільгоспвиробників. Методи і прийоми аналізу виробництва продукції рослинництва і тваринництва	Поняття і категорії, що опосередковують аналітичну роботу в сільськогосподарських підприємствах. Методичне забезпечення аналізу діяльності сільгоспвиробників	Здійснювати аналіз трудових ресурсів, основних засобів, фінансування діяльності сільгоспвиробників. Аналізувати витрати рослинництва і тваринництва. Аналізувати собівартість сільгосппродукції	Здійснювати формування та оптимізацію функціонування інформаційного забезпечення аналітичної роботи	Розробляти заходи щодо реалізації резервів покращення ефективності функціонування сільськогосподарських підприємств

Зміст

Вступ.....	3
1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни.....	5
3. Програма навчальної дисципліни.....	8
4. Структура навчальної дисципліни.....	11
5. Теми та плани семінарських занять.....	12
6. Теми практичних занять.....	14
6.1. Приклади типових практичних завдань за темами.....	16
7. Самостійна робота.....	18
7.1. Контрольні запитання для самодіагностики.....	21
8. Індивідуально-консультативна робота.....	27
9. Методи навчання.....	28
10. Методи контролю.....	31
11. Розподіл балів, які отримують студенти.....	35
12. Рекомендована література.....	40
12.1. Основна.....	40
12.2. Додаткова.....	41
12.3. Інформаційні ресурси.....	41
12.4. Методичне забезпечення.....	41
Додатки.....	42

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"АНАЛІЗ У ГАЛУЗЯХ ВИРОБНИЦТВА
І ПОСЛУГ"**

**для студентів напряму підготовки
6.030509 "Облік і аудит"
денної форми навчання**

Укладач **Мішин** Олександр Юрійович

Відповідальний за випуск **Отенко** І. П.

Редактор **Бутенко** В. О.

Коректор **Бутенко** В. О.

План 2015 р. Поз. № 4 ЕВ. Обсяг 45 стор.

Видавець і виготівник – видавництво ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, пр. Леніна, 9-А

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи

Дк № 481 від 13.06.2001 р.